

POPULAȚIA

Populația globului a înregistrat o creștere masivă în secolul XX. De la 1,6 miliarde în 1900, aceasta a ajuns la 6 miliarde la sfârșitul secolului și continuă să crească cu 86 de milioane pe an. Conform Organizației Națiunilor Unite (*vezi pagina 9*), populația globului va fi de cel puțin 7,9 miliarde până în 2020 și ar putea ajunge la 13 miliarde până în 2050.

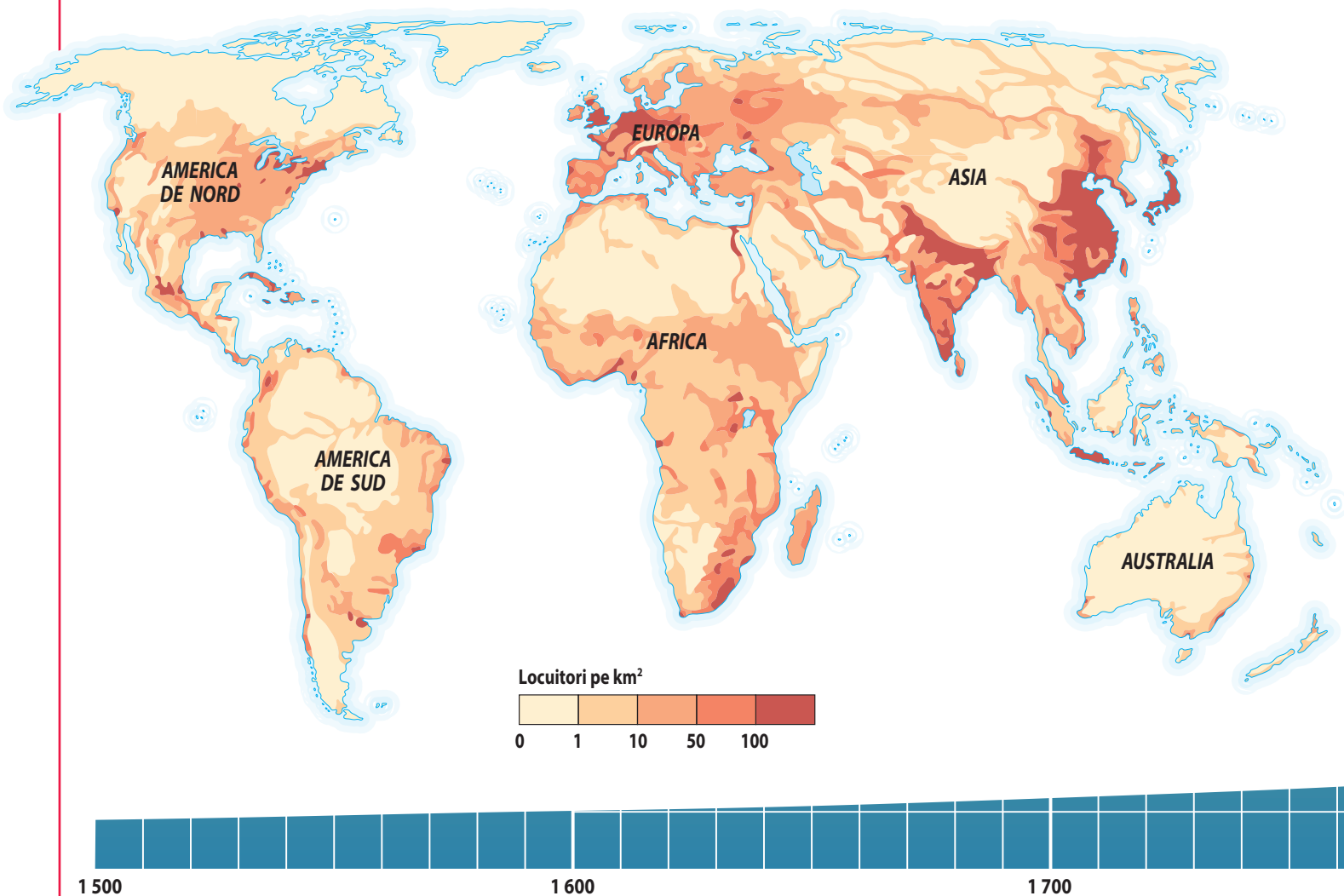
Populația globului nu este repartizată uniform. După cum arată harta de mai jos, unele părți ale globului, de exemplu, Europa, partea de est a Americii de Nord, India, China și Japonia sunt mult mai populate, orașele industriale în aceste regiuni sunt mult mai numeroase, și agricultura mult mai extinsă.

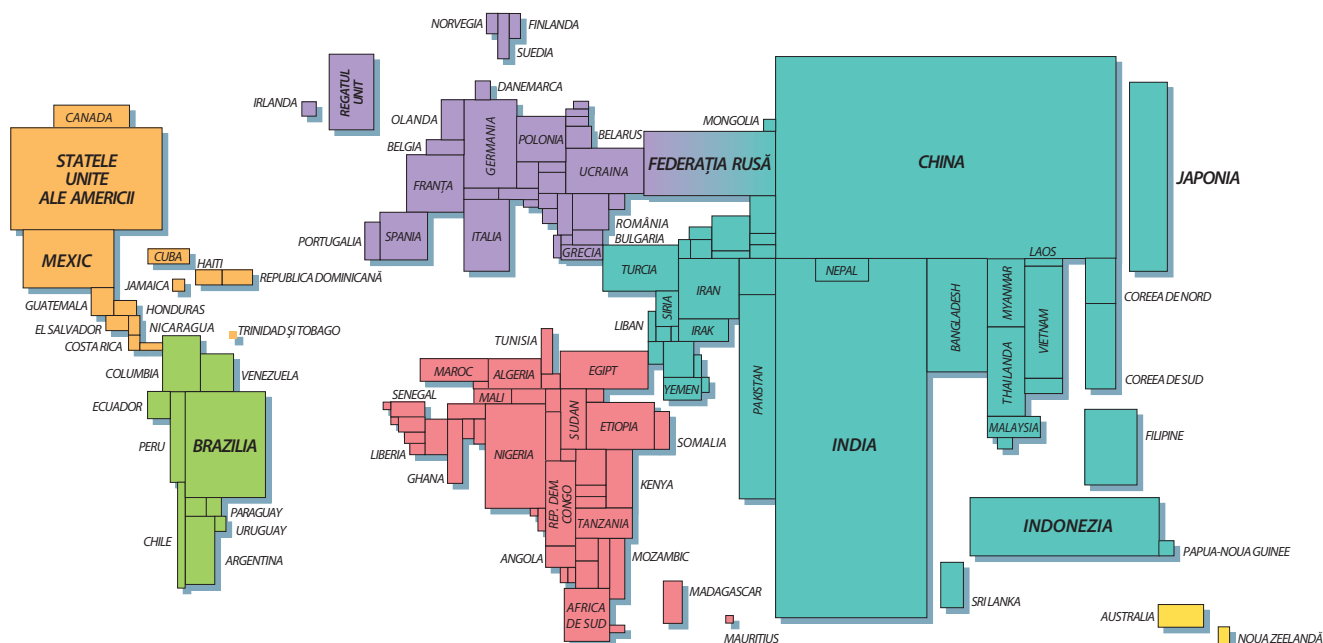
Creșterea rapidă a populației a început în jurul anului 1800, odată cu declanșarea revoluției industriale. La acea vreme, creșterea a fost mai accentuată în Europa și America de Nord, datorită unor servicii medicale mai bune și a resurselor de hrană. În anul 1900, majoritatea orașelor mari ale lumii se aflau pe aceste continente.

Hong Kongul are o populație mult prea numeroasă în raport cu dimensiunile insulei.

În secolul trecut, aproximativ 97 la sută din creșterea demografică s-a înregistrat în țările mai sărace din Africa, Asia, America Centrală și America de Sud. Prin tradiție, oamenii din aceste țări aveau mulți copii, deoarece exista temerea că o parte dintre ei nu vor supraviețui până la o vârstă adultă. De exemplu, rata fertilității în Sudan este 5,7 copii de familie, în comparație cu 1,8 în Canada.

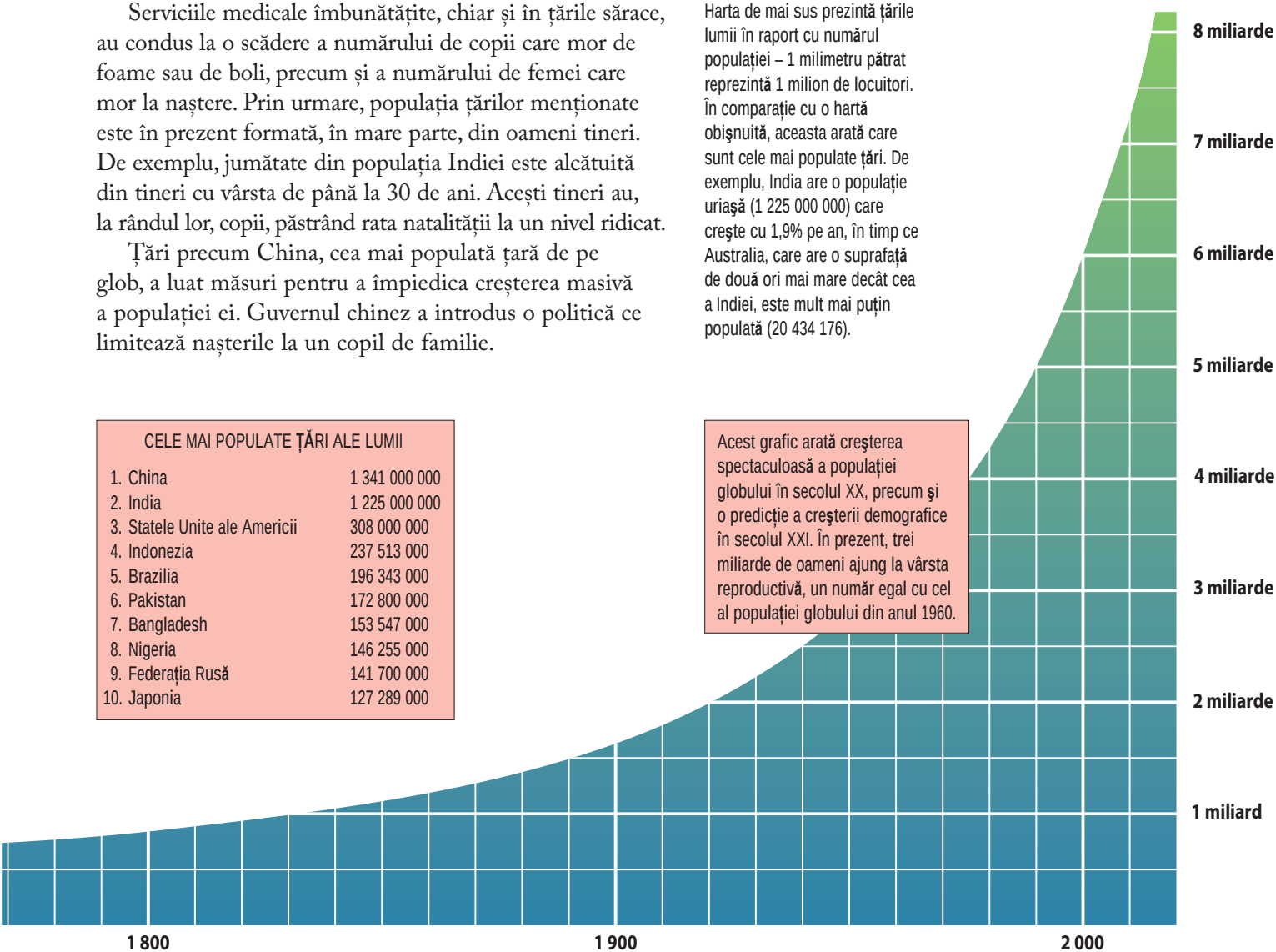
Serviciile medicale îmbunătățite, chiar și în țările sărace, au condus la o scădere a numărului de copii care mor de foame sau de boli, precum și a numărului de femei care mor la naștere. Prin urmare, populația țărilor menționate este în prezent formată, în mare parte, din oameni tineri. De exemplu, jumătate din populația Indiei este alcătuită din tineri cu vârsta de până la 30 de ani. Acești tineri au, la rândul lor, copii, păstrând rata natalității la un nivel ridicat.

Țări precum China, cea mai populată țară de pe glob, a luat măsuri pentru a împiedica creșterea masivă a populației ei. Guvernul chinez a introdus o politică ce limitează nașterile la un copil de familie.

Harta de mai sus prezintă țările lumii în raport cu numărul populației – 1 milimetru pătrat reprezintă 1 milion de locuitori. În comparație cu o hartă obișnuită, aceasta arată care sunt cele mai populate țări. De exemplu, India are o populație uriașă (1 225 000 000) care crește cu 1,9% pe an, în timp ce Australia, care are o suprafață de două ori mai mare decât cea a Indiei, este mult mai puțin populată (20 434 176).

CELE MAI POPULATE ȚĂRI ALE LUMII	
1. China	1 341 000 000
2. India	1 225 000 000
3. Statele Unite ale Americii	308 000 000
4. Indonezia	237 513 000
5. Brazilia	196 343 000
6. Pakistan	172 800 000
7. Bangladesh	153 547 000
8. Nigeria	146 255 000
9. Federația Rusă	141 700 000
10. Japonia	127 289 000

Acest grafic arată creșterea spectaculoasă a populației globului în secolul XX, precum și o predicție a creșterii demografice în secolul XXI. În prezent, trei miliarde de oameni ajung la vârsta reproductivă, un număr egal cu cel al populației globului din anul 1960.

ORAȘE

Cuvântul „oraș” se folosește, în general, pentru a desemna o localitate mare și importantă. Fiecare țară are o capitală, unde se află sediul guvernului. Alte orașe mari s-au dezvoltat în jurul unor industrii și servicii aferente, precum serviciile portuare, economice, de transport și administrative.

Primele orașe s-au dezvoltat în lumea antică, în locuri unde agricultura devenise atât de eficientă, încât doar unii oameni trebuiau să lucreze pământul. Alți oameni au devenit meșteșugari, preoți sau învățători. Orașele au adus la un loc oameni cu deprinderi și idei noi. Apariția orașelor a condus la dezvoltarea civilizației (din cuvântul latin *civis*, însemnând cetățean sau locuitor al unui oraș).

Unele orașe s-au dezvoltat în jurul unor târguri. Oamenii veneau din provincie pentru a-și vinde produsele în piețele acestor orașe. Dacă un oraș avea o așezare favorabilă, de exemplu, într-un loc unde se puteau construi poduri peste râuri sau în porturi naturale, acesta se dezvoltă pe măsură ce tot mai mulți oameni veneau să locuiască acolo.

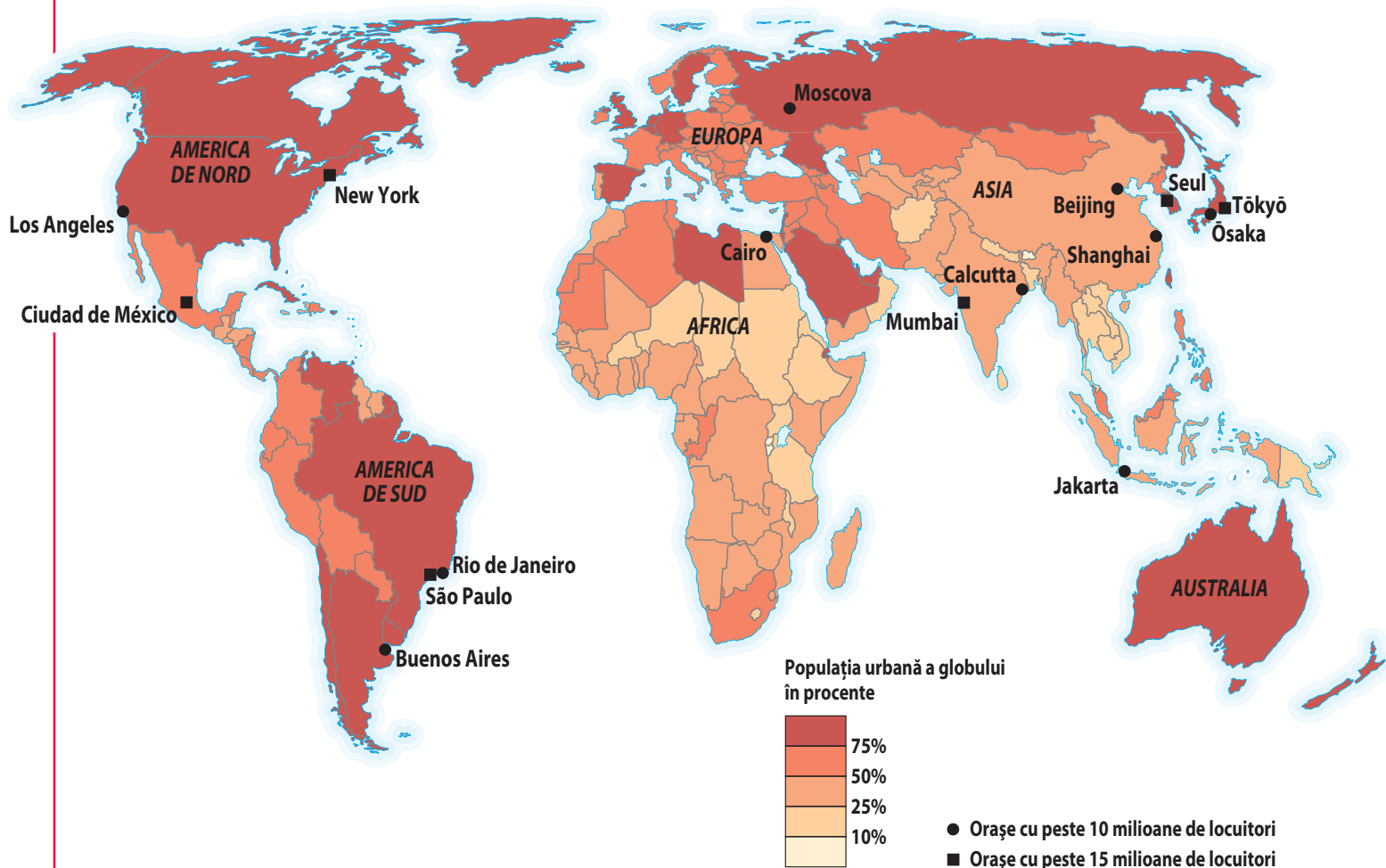
Revoluția industrială din secolele XVIII și XIX a impulsionat din plin extinderea orașelor. Noi orașe au început să crească și să se dezvolte în jurul fabricilor și

Un oraș industrial din anul 1879. Industria a condus la creșterea rapidă a multor orașe.

al porturilor, acolo unde se puteau găsi locuri de muncă mult mai bine plătite decât în provincie.

Orașele au continuat să se dezvolte până în zilele noastre, iar unele dintre acestea au fuzionat, formând orașe foarte mari, numite megalopolisuri. Regiunea din estul Statelor Unite ale Americii, din Boston la Washington, ce trece prin New York și Philadelphia, este un exemplu de megalopolis (aglomerare urbană).

Orașele acoperă doar 2 la sută din suprafața globului, dar folosesc 75 la sută din resursele acestuia. Se estimează că două treimi din populația globului va locui în orașe înainte de anul 2025.

Orașele care înregistrează cea mai rapidă creștere în zilele noastre se găsesc în țările în curs de dezvoltare. Mulți oameni din zonele rurale sărace merg la oraș în speranța de a găsi de lucru și de a trăi mai bine. Ciudad de México, un oraș care adăpostește 24 de milioane de oameni, este unul dintre cele mai mari orașe ale lumii. Orașele cu o populație atât de numeroasă se confruntă cu problema suprapopulării și cea a șomajului ridicat atunci când locurile de muncă sunt puține.

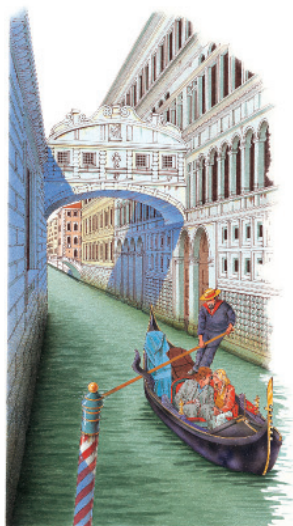
Cel mai mare oraș al lumii este superorașul Tōkyō-Yokohama din Japonia. În Japonia, o țară muntoasă, spațiile pentru construcții rămân limitate, cu toate eforturile de asanare a unor porțiuni din mare. Obiectivele orașului, de exemplu, metroul, hotelurile și ștrandurile, sunt adesea supraaglomerate.

Orașele din Africa de Nord sunt renumite pentru piețele lor viu colorate, așa-numitele *suk-uri*. *Suk-ul* este situat, de obicei, în partea veche a orașului și are multe tarabe unde se vând diverse produse, de la fructe și legume la mărfuri din piele, obiecte din aramă și textile cu broderie fină.

CELE MAI POPULATE ORAȘE ALE LUMII

1. Tōkyō-Yokohama, Japonia	34 000 000
2. Seul, Coreea de Sud	24 400 000
3. Guangzhou, China	24 200 000
4. Ciudad de México, Mexic	23 900 000
5. Delhi, India	23 200 000
6. Mumbai, India	22 800 000
7. New York, SUA	22 200 000
8. São Paulo, Brazilia	20 900 000
9. Manila, Filipine	19 600 000
10. Shanghai, China	19 400 000

Orașul Veneția din Italia (stânga) a fost construit pe niște insule, într-un golf puțin adânc numit lagună, la Marea Adriatică. Acest oraș are canale în loc de străzi, așa încât circulația mașinilor aici nu este posibilă. Oamenii se deplasează cu ajutorul unor bărci, numite gondole, sau cu ajutorul unor bacuri, denumite *vaporetti*. Odinioară, Veneția era un stat independent, al cărui conducător purta titlul de doge. Puntea Suspinelor, în imagine, face legătura dintre Palatul Dogelui și închisoarea orașului.

New York din Statele Unite ale Americii este un oraș al zgârie-norilor, construit pe Insula Manhattan. Datorită suprafeței disponibile reduse, singura alternativă pentru a se dezvolta a fost ridicarea sa pe verticală. Cele două turnuri gemene, care alcătuiau împreună World Trade Center (*dreapta*), au fost distruse în urma atacului terorist din 11 septembrie 2001. New York este cel mai mare oraș al Statelor Unite ale Americii și cel mai important port al țării. Cartierul Wall Street din oraș se numără printre principalele centre financiare ale lumii.

FORME DE GUVERNARE

Forma de guvernare este sistemul prin care se exercită o autoritate asupra poporului. Există numeroase tipuri de guvernare. Democrația liberală este un tip de guvernare bazat pe principiul participării mai multor partide politice, iar oamenii votează partidele în funcție de preferințele lor. Guvernul totalitar este o formă de guvernare în care un partid exercită puteri depline. Autocrația este forma de guvernare în care puterea se află în mâinile unei singure persoane sau în ale armatei.

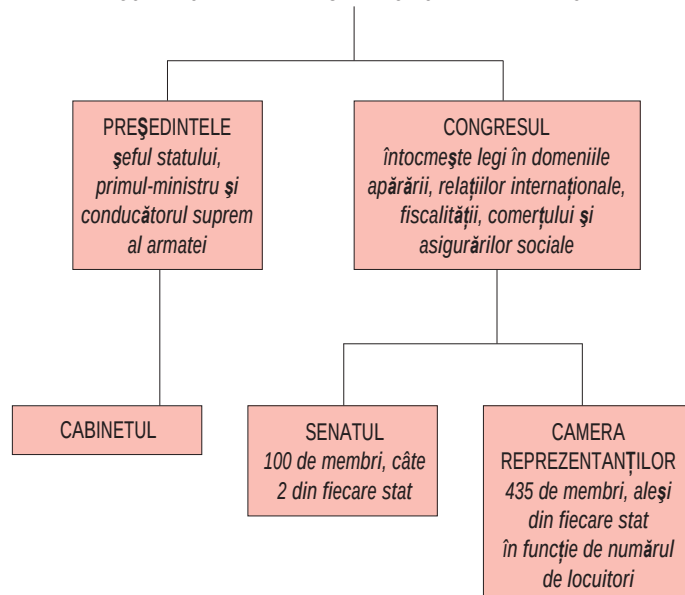
Într-o democrație liberală există alegeri, în cursul cărora oamenii votează candidații pe care îi preferă. În Franța și în Statele Unite ale Americii, președintele și membrii Parlamentului sunt aleși prin vot direct. În alte țări, ca, de exemplu, Regatul Unit, oamenii aleg membrii Parlamentului. Partidul politic care deține cel mai mare număr de locuri în Parlament formează guvernul. În cazul sistemelor cu „reprezentare proporțională”, fiecare partid își alcătuiește o listă a candidaților, iar oamenii votează un partid, nu parlamentari individuali. Partidele câștigă un procent din locurile în Parlament, în funcție de numărul de voturi obținute în alegeri.

Unele democrații liberale, de exemplu, Regatul Unit, Spania sau Japonia, sunt și monarhii. În acest caz,

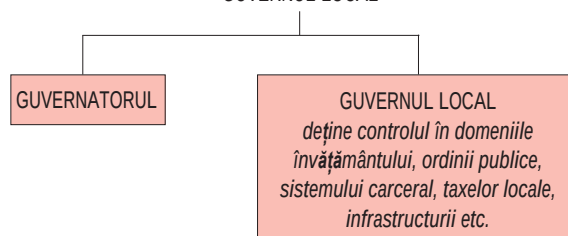
Capitolul din Washington este sediul
Congresului Statelor Unite ale Americii.

GUVERNUL FEDERAL AL STATELOR UNITE ALE AMERICII

GUVERNUL LOCAL

monarhul este și șeful statului, iar guvernul este condus de membrii Parlamentului aleși prin vot. Țările care nu au monarhi, cum sunt SUA, Franța sau Rusia, se numesc republici, iar președintele este șef al statului.

SUA este o republică federală formată din 50 de state. Fiecare stat are propriul său guvern ales prin vot, care decide asupra unor probleme, cum ar fi cele din învățământ, precum și asupra unor legi, în timp ce guvernul federal se ocupă de relațiile interne și internaționale ale țării. Parlamentul Statelor Unite ale Americii, denumit și Congresul, se împarte în două camere: Senatul și Camera Reprezentaților. Toți membrii Congresului sunt aleși prin vot direct de către cetățeni. Șeful statului în SUA este președintele, care este ales separat și care nu trebuie neapărat să facă parte din partidul majoritar din Congres.

Țările Europei au propriile lor guverne, însă unele sunt membre ale Uniunii Europene. Acestea sunt de acord să lucreze împreună și îndeaproape pentru crearea unei Europe pașnice și prospere. UE este condusă de Comisia Europeană, care răspunde în fața Consiliului de Miniștri.

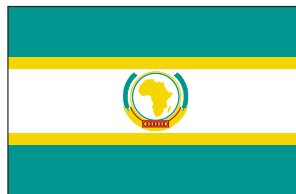
Steagul ONU

Steagul UE

Steagul NATO

Steagul OUA

Steagul Ligii Arabe

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE

Organizația Națiunilor Unite (ONU) a fost creată în scopul prevenirii războiului și al promovării bunelor relații între popoare. Înființată în octombrie 1945, la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, ONU este, în prezent, o organizație mondială cu 185 de membri. Fiecare membru are un loc în Adunarea Generală. O comisie de state alese formează Consiliul de Securitate al ONU, împreună cu cei cinci membri permanenți – SUA, Regatul Unit, Franța, Rusia și China. Aceasta ia decizii în perioade de criză. ONU trimite militari din diferite țări în misiuni de menținere a păcii între grupările aflate în conflict.

Printre alte organizații internaționale se numără Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), Liga Arabă și Organizația Unității Africane (OUA). NATO a fost fondat în anul 1949 în scopul apărării Occidentului împotriva unor potențiale atacuri din partea Uniunii Sovietice în timpul Războiului Rece, o perioadă tensionată care a durat până în 1989. Liga Arabă a fost formată în 1945 pentru promovarea colaborării între statele arabe. OUA oferă statelor africane un mijloc pentru discutarea problemelor politice și economice cu care se confruntă acestea.

